

Tento informační přehled byl vypracován ve spolupráci s Radou notářů Evropské unie (CNUE).

1 Jakým způsobem se vyhotovuje pořízení pro případ smrti (závěť, společná závěť, dědická smlouva)?

Pořízení s majetkem pro případ smrti může být učiněno výhradně ve formě závěti. Společná závěť a dědická smlouva nejsou přípustné.

Pořízení pro případ smrti může mít formu:

určení dědice, jemuž zůstavitel zůstává celou svou pozůstalost nebo její část, aniž by výslovně určil, kterého majetku se to týká, odkazu, jímž zůstavitel odkazuje jednu nebo více konkrétních věcí.

2 Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?

Pořízení pro případ smrti, bez ohledu na jeho formu, není třeba evidovat.

V případě závěti pořízené veřejnou listinou, což je závěť pořízená ve formě notářské listiny, převede notář po smrti zůstavitele závěť z rejstříku závětí do rejstříku právních jednání *inter vivos* a zaeviduje doklad o převodu.

V případě holografické závěti, což je závěť pořízená ve formě soukromé listiny, musí být závěť po smrti zůstavitele předložena notáři, aby mohl zajistit její právní účinky pořízením záznamu o zveřejnění, který je následně zaevidován.

3 Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?

Zůstavitel může legálně disponovat celou svou pozůstalostí. Druhý manžel, děti a jejich potomci a (nezanechal-li zůstavitel děti) rodiče mají nárok na „povinný díl“, což je minimální podíl jim vyhrazený. Nicméně závěť, která tento nárok nebere v úvahu, je přesto platná a účinná, ledaže ji výše uvedená dědicové napadnou. Není-li závěť napadena nebo bylo-li řízení o jejím napadení skončeno jako bezdůvodné, zůstává závěť platná a účinná.

4 Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?

Nezanechal-li zůstavitel závěť, uplatní se pravidla zákonné dědické posloupnosti dle občanského zákoníku. Mohou nastat i případy, kdy zůstavitel sice závěť zanechal, nicméně ta obsahuje dispozici pouze s částí pozůstalosti: pokud jde o zbývající část, uplatní se pravidla zákonné dědické posloupnosti společně s těmi, která upravují pořízení pro případ smrti. Jedinci, kteří dědí ze zákona, jsou manžel, děti, rodiče, sourozenci a příbuzní nejdále šestého stupně. Výše dědického podílu závisí na tom, které z výše jmenovaných osob jsou naživu. Zanechal-li zůstavitel děti, jsou z dědictví vyloučeni rodiče i sourozenci, stejně jako vzdálenější příbuzní.

5 Který orgán je příslušný:

5.1 v dědických věcech?

5.2 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí dědictví?

5.3 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí odkazu?

5.4 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí povinného dědického podílu?

Dědictví přechází na dědice na základě prohlášení o přijetí dědictví, zatímco odkaz přechází na odkazovníka automaticky, ledaže jej odkazovník odmítne. Dědictví nemůže být přijato částečně. Dědictví může být přijato buď výslovně (učiněním příslušného prohlášení) nebo konkludentně (provedením kroků, ke kterým není oprávněn nikdo jiný než dědic – například prodejem předmětu z pozůstalosti). Prohlášení o přijetí nebo odmítnutí dědictví je učiněno prostřednictvím prohlášení vydaného notářem nebo soudním úředníkem příslušného soudu v místě zahájení dědického řízení. Stejná pravidla se uplatní i v případě dědiců povinných dílů, kteří nemohou přijmout nebo odmítnout pouze povinný díl. Tito dědicové nicméně mohou odmítnout povinný díl v případě, že je tento díl poškozen. Byl-li dědic povinného dílu vyděděn nebo byl-li mu zůstaven menší podíl, než odpovídá povinnému dílu, který mu náleží, může podat žalobu za účelem uplatnění nároku na povinný díl.

6 Stručný popis postupu k vypořádání dědické věci podle vnitrostátního práva, včetně vypořádání majetku a jeho rozdělení (včetně informací o tom, zda byl postup k vypořádání dědické věci zahájen soudem, nebo zda jej zahájil jiný příslušný orgán bez návrhu).

Zákon nestanoví žádný jednotný postup.

Dědické řízení se zahajuje v okamžiku smrti zůstavitele. K tomuto datu a na základě závěti nebo zákonných ustanovení jsou určeni dědicové. Tyto osoby mají následně podniknout nezbytné kroky k vydání prohlášení o přijetí nebo odmítnutí dědictví, na jejichž základě se poté určí, kdo a jaký podíl je z pozůstalosti dědí.

Je-li několik spoludědiců, má každý z nich právo požadovat rozdělení pozůstalosti, což lze provést buď prostřednictvím dohody, nebo žalobou na rozdělení pozůstalosti podanou k soudu v rámci běžného občanskoprávního řízení.

7 Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?

Odkazovníci nabývají svůj status automaticky, ledaže odkaz odmítnou. Status dědice se nabývá výslovným prohlášením o přijetí dědictví, popřípadě prostřednictvím úkonů, jimiž je dědictví přijato konkludentně. Osoby určené za dědice, které mají majetek náležející do pozůstalosti v držení, se stávají dědici automaticky po uplynutí tří měsíců ode dne zahájení dědického řízení.

Výslovné přijetí, které lze učinit ve lhůtě deseti let od zahájení dědického řízení, může mít formu prostého přijetí, popřípadě přijetí s výhradou soupisu pozůstalosti za účelem omezení rozsahu, v němž dědic ručí za dluhy zůstavitele.

Přijetí dědictví náležejícího nezletilým a dalším osobám s omezenou právní způsobilostí musí být učiněno výslovně a s výhradou soupisu pozůstalosti.

Přijetí dědictví nebo odkazu má retroaktivní účinky ke dni zahájení dědického řízení.

8 Jsou dědicové odpovědní za dluhy zůstavitele? Pokud ano, za jakých podmínek?

Dědicové ručí za všechny dluhy zůstavitele, a to v poměru k hodnotě jejich dědického podílu. Odkazovníci, na rozdíl od dědiců, za dluhy zůstavitele neručí.

Dědic, který učinil prosté prohlášení o přijetí dědictví bez výhrady soupisu pozůstalosti, ručí za dluhy zůstavitele osobně a neomezeně, tedy i za dluhy, jejichž hodnota přesahuje hodnotu dědictví.

Bylo-li dědictví přijato s výhradou soupisu pozůstalosti, ručí dědic za dluhy zůstavitele pouze do hodnoty dědictví, které mu připadlo.

Bylo-li dědictví přijato s výhradou soupisu pozůstalosti, musí být vyhotovena zpráva, v níž se popíše a konstatuje hodnota veškerého majetku a závazků tvořících pozůstalost: k jakémukoliv nakládání s majetkem tvořícím pozůstalost musí být dědic pověřen soudem, přičemž takové pověření může být uděleno jedině v případě, že jsou dotčené úkony v souladu se zájmy věřitelů zůstavitele.

9 Jaké dokumenty a/nebo informace se obvykle vyžadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Dědicové a odkazovníci jsou povinni předložit správci daně prohlášení dědice, které obsahuje informace o veškerém majetku tvořícím dědictví, včetně nemovitostí, a to včetně příslušných údajů z katastru nemovitostí. Kopie prohlášení dědice je použita pro účely provedení převodu v rámci katastru nemovitostí a tedy zápisu dotčeného majetku jménem dědiců a odkazovníků, kteří jsou novými vlastníky.

Řízení o zápisu nabytí majetku, který z pozůstalosti dědicové či odkazovníci nabyli, do katastru nemovitostí se dělí na dvě kategorie. V případě odkazovníka je zápis nabytého vlastnického práva proveden na základě kopie závěti, z níž odkaz vychází. V případě dědice je zapsáno výslovné prohlášení o přijetí dědictví, popřípadě úkon, jímž je dědictví přijato konkludentně.

9.1 Je jmenování správce pozůstalosti povinné nebo povinné na vyžádání? Pokud je povinné nebo povinné na vyžádání, jaké kroky je třeba podniknout?

Jmenování správce pozůstalosti není povinné.

Každý, kdo pořizuje závěť, může jmenovat vykonavatele závěti, který je za správu pozůstalosti zodpovědný pouze v rozsahu nezbytném pro výkon této funkce.

Osobu odpovědnou za správu pozůstalosti v případě, že dědicové jsou právně nezpůsobilí, určuje zákon.

Pokud žádná z osob stanovená za dědice dědictví nepřijme, může soud na žádost jmenovat opatrovníka uprázdněné pozůstalosti, který pozůstalost spravuje, dokud není učiněno prohlášení o přijetí dědictví, načež jeho pověření automaticky zaniká.

9.2 Kdo je oprávněn vykonávat pořizování pro případ smrti zůstavitele a/nebo spravovat pozůstalost?

Pokud odkazovník očekává, že příslušné úkony provedou dědicové, je na nich, aby závěť vykonali.

Zůstavitel může stanovit vykonavatele závěti, který zajistí, že budou ustanovení závěti naplněna.

Pozůstalost je spravována osobami, kterým je svěřen výkon ustanovení závěti, a to až do chvíle, kdy je tento úkol zcela splněn.

9.3 Jaké pravomoci má správce pozůstalosti?

Obecně platí, že správci pozůstalosti mají oprávnění pouze k běžné správě pozůstalosti, aby mohli zajistit majetek a jeho hodnotu. K úkonům spojeným s prodejem majetku nebo jdoucím nad rámec běžné správy je třeba svolení soudu.

10 Jaké dokumenty se běžně vydávají podle vnitrostátního práva v průběhu nebo na konci řízení o dědictví k prokázání statusu a práv oprávněných osob?

Mají specifické důkazní účinky?

Obec, v níž se zůstavitel narodil nebo kde měl bydliště, vydá úmrtní list, výpis z knihy úmrtí a potvrzení o rodinném stavu, které obsahují informace týkající se smrti zůstavitele, jeho osobní údaje a rodinné vztahy.

Status dědice ani odkazovníka se nedokládá žádnými doklady vydanými správními orgány.

Každý, kdo se chce prohlásit dědicem nebo odkazovníkem, může předložit notářskou listinu obsahující prohlášení učiněné před notářem a dvěma svědky, kteří nejsou účastníky dědictví. Svědkové nesou za své prohlášení trestněprávní odpovědnost. Orgány veřejné moci na místo notářské listiny přijmou také prohlášení učiněné dotčenou osobou, která za něj rovněž nese trestněprávní odpovědnost.

Poslední aktualizace: 28/10/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.